

Besluit **Accreditatierapport en -besluit met een positieve beoordeling van de accreditatieaanvraag voor de opleiding Master of Arts in de geschiedenis (master) van de Vrije Universiteit Brussel**

datum	A. Inleiding
3 juni 2013	Bij brief van 16 november 2012 heeft het instellingsbestuur van de Vrije Universiteit Brussel
onderwerp	te Brussel een accreditatieaanvraag ingediend bij de Nederlands-Vlaamse
Accreditatierapport en -besluit (001055)	Accreditatieorganisatie (NVAO) voor de opleiding Master of Arts in de geschiedenis (master). Deze aanvraag is ontvangen op 16 november 2012 en ontvankelijk verklaard op
bijlage	23 januari 2013.
1	

De accreditatieaanvraag steunt op het visitatierapport van een externe beoordeling uitgevoerd door een visitatiecommissie ingesteld door de Vlaamse Universiteiten en Hogescholen Raad (VLUHR).

De visitatiecommissie kende de volgende samenstelling:

Voorzitter:

- Prof. dr. Hans Blom, Emeritus Hoogleraar Universiteit van Amsterdam, Nederlandse geschiedenis sedert de middeleeuwen;

Leden:

- Prof. dr. Luuk de Ligt, hoogleraar Universiteit Leiden, oude geschiedenis (vakdeskundige);
- Prof. dr. Dick de Boer, emeritus hoogleraar Rijksuniversiteit Groningen, middeleeuwse geschiedenis (vakdeskundige);
- Prof. dr. Marjolein 't Hart, universitair hoofddocent Universiteit van Amsterdam, vroegmoderne geschiedenis, sociale en economische geschiedenis (vakdeskundige);
- Dr. Kim Waeytens, kwaliteitscoördinator KHLeuven (onderwijsdeskundige);
- J. Deryckere, Master Geschiedenis, UGent (student-lid);
- M. Heyvaert, Master Geschiedenis, KU Leuven (student-lid).

Secretaris:

- Jasper Stockmans, stafmedewerker van de Cel Kwaliteitszorg van de Vlaamse Interuniversitaire raad (VLIR), trad op als projectbegeleider voor de visitatie.

De visitatie heeft plaatsgevonden op 7, 8 en 9 december 2011. Het visitatierapport dateert van 28 september 2012.

De NVAO komt tot de volgende vaststellingen:

- De externe beoordeling is opgesteld en onderbouwd overeenkomstig het toepasselijke Accreditatiekader bestaande opleidingen hoger onderwijs Vlaanderen van de NVAO en volgens de daarbij behorende beslisregels;
- De visitatiecommissie heeft voor de externe beoordeling het door de VLUHR vastgestelde visitatieprotocol gevolgd;
- De externe beoordeling verschaft inzicht in de samenstelling van de visitatiecommissie;
- De externe beoordeling bevat een onderzoek ten gronde naar de aanwezigheid van voldoende generieke kwaliteitswaarborgen.

De NVAO is in het licht van het vorenstaande tot de slotsom gekomen dat de externe beoordeling over de voorliggende opleiding regelmatig en gedegen tot stand is gekomen.

C. Inhoudelijke overwegingen

De NVAO steunt haar inhoudelijke besluitvorming in hoofdzaak op de onderstaande elementen uit het visitatierapport.

Doelstellingen

De commissie beoordeelt het facet 'niveau en oriëntatie' als goed.

Zij heeft waardering voor de doelstellingen. Deze zijn via duidelijke formuleringen, op adequate wijze gericht op het bijbrengen van wetenschappelijke competenties, met inbegrip van het gevorderde niveau van de masteropleiding. De doelstellingen zijn ook in overeenstemming met het structuurdecreet. De commissie raadt aan de mondelinge vaardigheden in de doelstellingen sterker in de verf te zetten.

De commissie beoordeelt de domeinspecifieke eisen als goed.

De domeinspecifieke dimensie in de doelstellingen acht de commissie als toereikend en in overeenstemming met het referentiekader van de commissie. Ook de behoeften van het beoogde beroepenveld zijn aanwezig.

Programma

De commissie beoordeelt de relatie tussen de doelstellingen en de inhoud van het programma als goed. De relatie tussen doelstellingen en implementatie is op duidelijke wijze in tabelvorm vastgelegd. De commissie kan zich hier achter zetten. Volgens de doelstellingen worden niet-historische wetenschappen benut voor de analyse van een bepaald onderdeel van de geschiedenis. De commissie ziet hier nog mogelijkheden om dit in het daadwerkelijk onderwijs in grotere mate te benutten, met name in de analytische gedeelten van de masterproef.

De commissie beoordeelt het facet 'academische en professionele gerichtheid van het programma' als voldoende. De studenten worden aangemoedigd zich te verdiepen in een gespecialiseerd veld van de geschiedenis, dat bij voorkeur aansluit bij het thema van hun masterproef. De masteropleiding heeft een zeer uitgesproken research-karakter. De commissie waardeert dit, maar meent dat een programmatische vormgeving nagestreefd moet worden, waarbij ook voor alternatieve oriëntaties gekozen kan worden.

De commissie beoordeelt de samenhang van het programma als goed.

De opleiding is opgebouwd rond de masterproef en bevat daarnaast goed uitgewerkte

Pagina 3 van 8 profielen. Het programma moedigt studenten aan zich te specialiseren in een thematisch en periodegebonden veld, waarbij zij veel keuzemogelijkheden hebben.

De commissie beoordeelt het facet studielast als voldoende.

Zij constateert dat het programma studeerbaar is en stelt vast dat de werkelijke studietijd grosso modo overeenkomt met de begrote studietijd. De commissie spoort de opleiding aan de studietijdmetingen verder te formaliseren, gezien uitschieters en te grote deviaties.

De commissie beoordeelt het facet 'afstemming tussen vormgeving en inhoud' als goed. Het onderwijsconcept betracht een studentgericht en activerend onderwijs. De studenten werken met ter beschikking gestelde readers en slechts voor enkele vakken is voorzien in syllabi. Zo worden zij verplicht zelf hun weg te vinden in een aanzienlijke hoeveelheid wetenschappelijke literatuur en deze op een kritische manier te verwerken.

De commissie beoordeelt het facet 'beoordeling en toetsing' als voldoende.

Zij heeft de examenvragen bestudeerd en stelt vast dat kennis, vaardigheden en attitudes worden getoetst, maar dat de nadruk wel erg zwaar ligt op het toetsen van kennis. De commissie stelt een groot aandeel van mondelinge examens vast en stelt voor deze aan te vullen met andere evaluatievormen. Studenten krijgen als groep feedback en kunnen bij de bekendmaking van hun resultaat desgewenst persoonlijke feedback bekomen van de docenten of de begeleidende assistenten. De transparantie van de beoordeling is een sterk punt van de opleiding.

De commissie beoordeelt de masterproef als voldoende.

Zij meent dat de student met de masterproef kan aantonen dat hij/zij in staat is zelfstandig een uitgebreid historisch onderzoek tot een goed einde te brengen. Aan de monografie dient een samenvatting in publiceerbare vorm te worden toegevoegd. De promotor begeleidt de student gedurende alle fases van het onderzoek en superviseert de rapportage van de resultaten. De evaluatie van de masterproef door drie juryleden acht de commissie toereikend. Zij betreurt de afschaffing van een verplichte mondelinge presentatie. De proeven zijn soms disproportioneel van omvang en de commissie suggereert een nadrukkelijke maximumomvang voor te schrijven.

De commissie beoordeelt het facet 'toelatingsvoorwaarden' als goed.

Wie beschikt over een academisch bachelordiploma in een andere studierichting kan zich inschrijven in een voorbereidingsprogramma. Verder is er ook een schakelprogramma voor studenten uit de professionele Bachelor in het Onderwijs. Studenten worden reeds toegelaten tot de masteropleiding wanneer zij hun bachelorproef nog niet afgewerkt hebben. De commissie acht dit niet gewenst.

Inzet van personeel

De commissie beoordeelt het facet 'kwaliteit van het personeel' als goed.

Zij is lovend over de deskundigheid van het personeel in alle relevante aspecten: vakinhoudelijk, onderwijskundig, didactisch, technisch, administratief en organisatorisch. De commissie is onder de indruk van de grote mate van gedrevenheid van het personeel.

De commissie beoordeelt het facet 'eisen academische en professionele

gerichtheid' als goed. Zij heeft de lijst met publicaties van de vakgroep bestudeerd en

Pagina 4 van 8 meent dat er geen twijfel kan bestaan over de onderzoeksdeskundigheid van het personeel. De onderzoeksexpertise die in de vakgroep aanwezig is, wordt gedragen door actieve en kwalitatief hoogstaande onderzoeksgroepen. Verder stelt de commissie vast dat er veel internationale contacten zijn.

De commissie acht het facet 'kwantiteit van het personeel' als onvoldoende. Als de ratio beperkt wordt tot het reguliere ZAP, op welke de volle last van de opleiding drukt, bedraagt het cijfer 1 ZAP-lid per 38 studenten. De commissie meent dat een staf met een dergelijke kleine omvang niet toereikend is om op termijn het huidige kwaliteitsniveau te handhaven. Los van deze vaststelling meent de commissie dat de staf wel op verschillende dimensies het nodige evenwicht vertoont.

De commissie meent echter dat in het personeel een dergelijke hoge mate van kwaliteit, inzet en gedrevenheid aanwezig is, dat de programma's tot nu toch niet lijden onder het lage personeelsaantal. De aangehaalde zorgen richten zich hoofdzakelijk op de zeer riskante toestand voor de toekomst. Derhalve krijgt de opleiding op onderwerpniveau een positieve beoordeling.

De NVAO sluit zich aan bij de commissie in deze beoordeling en afweging.

Voorzieningen

De commissie beoordeelt het facet 'materiële voorzieningen' als goed. Zij meent dat met de huisvesting en de materiële voorzieningen de basiskwaliteit bereikt wordt. Zowel de zelfstudiecentra als de computerfaciliteiten acht de commissie toereikend. De commissie is van mening dat de collectie in de centrale bibliotheek, in den brede vergelijkend, vrij beperkt is en dat in de toekomst gestreefd dient te worden naar een minimum van opleidingsgerichte bibliotheekvoorzieningen in eigen huis.

De commissie beoordeelt het facet 'studiebegeleiding' als goed. Op masterniveau blijkt de nodige begeleiding opgevangen te worden via de docenten en assistenten. Hierbij genereren de kleine studentenaantallen een erg goed contact met de docenten.

Zij stelt vast dat de studenten via infosessies adequaat worden voorbereid op de masteropleiding en op de masterproef. Een opmerking in het kader van de informatievoorziening van zittende studenten betreft de aanlevering van cursusmateriaal door de cursusdienst, waarbij de studenten een duidelijk probleem van erg laattijdige voorziening van studiemateriaal aanhalen. Een grotere mate van systematiek met het oog op de nodige studentgerichtheid, verdient hier de verdere opvolging. Ook wat de elektronische leeromgeving Pointcarré betreft, halen de studenten een zekere chaotische aanpak aan. Zo leert de commissie van de studenten dat zij in vele gevallen lang moeten wachten op de examenroosters. Ook blijven de studenten niet gespaard van administratieve problemen met betrekking tot de lessenroosters. De commissie stelt vast dat er recentelijk een aantal positieve initiatieven ondernomen is die op zeer korte termijn aanleiding gegeven hebben tot verbetering en grote tevredenheid van de studenten.

Interne kwaliteitszorg

De commissie beoordeelt het facet 'evaluatie van de resultaten' als voldoende. De visitatiecommissie constateert dat er halfjaarlijks digitaal een onderwijsevaluatie plaatsvindt, die gericht is op het detecteren en remediëren van problemen in het

Pagina 5 van 8 onderwijsproces. Omdat de respons hierop vrij beperkt is, is de commissie van mening dat de evaluatie aangevuld dient te worden met resultaten van andere werkwijzen en instrumenten. Er is daarnaast een alumni-enquête.

De commissie beoordeelt het facet 'maatregelen ter verbetering' als goed. Zij stelt vast dat de resultaten van de digitale onderwijsbeoordelingen en het nauwe informele contact tussen studenten en personeel, de nodige input vormen voor de juiste verbetermaatregelen. De visitatiecommissie stelt vast dat er ten aanzien van de vorige visitatie een grote kwaliteitsprong gemaakt is. Een groot aantal streefdoelen uit het verleden is gerealiseerd.

De commissie beoordeelt het facet 'betrokkenheid van personeel, studenten, alumni en beroepenveld' als voldoende. De nodige formele betrokkenheid (van zowel het personeel als de studenten) bij de interne kwaliteitszorg staat globaal gezien in z'n kinderschoenen. Docenten en studenten zijn duidelijk wel op informele wijze betrokken. De visitatiecommissie meent dat er vooral verdere aandacht moet gaan naar het betrekken van de alumni en het beroepenveld.

Resultaten

De commissie beoordeelt het facet 'gerealiseerd niveau' als voldoende. Zij meent dat de doelstellingen globaal gezien bereikt worden. Zij acht de masterproeven op niveau, maar meent dat in die proeven de studenten de mogelijkheden moeten hebben om zich sterker te profileren door scherpere eigen analyses en interpretaties (eventueel ten koste van een deel van de presentatie van een overvloed aan bronnenmateriaal). Zonder het eindniveau van de masterproef in twijfel te trekken, ziet de commissie een noodzaak aan reflectie met betrekking tot de scoring, daar deze aan de hoge kant is.

Globaal gezien stelt de commissie vast dat de cijfers met betrekking tot onderwijsrendement aanvaardbaar zijn. Gemiddeld behaalt 65% van de studenten hun masterdiploma 'op tijd'. De commissie raadt de opleidingsverantwoordelijken aan concrete streefcijfers op het vlak van onderwijsrendement te formuleren.

Conclusie

De NVAO is in het licht van het vorenstaande tot de slotsom gekomen dat het eindoordeel van de commissie deugdelijk is gemotiveerd. De NVAO kan zich dan ook aansluiten bij de bevindingen en overwegingen voor alle facetten en onderwerpen, zoals verwoord in het visitatierapport. De eindconclusie uit het visitatierapport wordt gevolgd.

De NVAO constateert dat de commissie onder meer de aanbevelingen doet meer aandacht te besteden aan mondelinge vaardigheden, niet-historische wetenschappen in de analyse beter te benutten, het accent op kennis in de toetsing te verminderen, en meer scherpere eigen analyses en interpretaties in de masterproeven te beklemtonen. De NVAO onderschrijft deze aanbevelingen en wil er met het oog op de vorming van de studenten aandacht voor vragen deze punten op korte termijn aan te pakken.

De tabel geeft per onderwerp en per facet het oordeel van de visitatiecommissie weer.

ONDERWERP	OOORDEEL	FACET	OOORDEEL
1 Doelstellingen opleiding	V	1.1 niveau en oriëntatie	G
		1.2 domeinspecifieke eisen	G
2 Programma	V	2.1 eisen gerichtheid	V
		2.2 relatie doelstellingen - programma	G
		2.3 samenhang programma	G
		2.4 studielast	V
		2.5 toelatingsvoorwaarden	V
		2.6 studieomvang	Oké
		2.7 afstemming vormgeving - inhoud	G
		2.8 beoordeling en toetsing	V
		2.9 masterproef	V
3 Inzet van personeel	V	3.1 eisen gerichtheid	G
		3.2 kwantiteit	O
		3.3 kwaliteit	G
4 Voorzieningen	V	4.1 materiële voorzieningen	G
		4.2 studiebegeleiding	G
5 Interne kwaliteitszorg	V	5.1 evaluatie resultaten	V
		5.2 maatregelen tot verbetering	G
		5.3 betrokkenheid	V
6 Resultaten	V	6.1 gerealiseerd niveau	V
		6.2 onderwijsrendement	G

Eindoordeel: positief

De onderstaande tabel geeft per onderwerp het globaal oordeel van de NVAO weer.

ONDERWERP	ORDEEL
1 Doelstellingen	V
2 Programma	V
3 Inzet personeel	V
4 Voorzieningen	V
5 Interne kwaliteitszorg	V
6 Resultaten	V

Eindoordeel: positief

F. Besluit¹

betreffende de accreditatie van de Master of Arts in de geschiedenis (master) van de Vrije Universiteit Brussel

De NVAO,
Na beraadslaging,
Besluit :

Met toepassing van het decreet van 4 april 2003 betreffende de herstructurering van het hoger onderwijs in Vlaanderen, wordt het accreditatierapport en -besluit met positief eindoordeel voor de opleiding Master of Arts in de geschiedenis (master) van de Vrije Universiteit Brussel goedgekeurd en wordt de opleiding geaccrediteerd. Het betreft een opleiding zonder afstudeerrichtingen die te Brussel wordt georganiseerd.

De in het eerste lid bedoelde accreditatie geldt vanaf de aanvang van het academiejaar 2013-2014 tot en met het einde van het academiejaar 2020-2021.

Den Haag, 3 juni 2013

Voor de NVAO,

Lucien Bollaert
(bestuurder)

¹ Het ontwerp van accreditatierapport en -besluit werd aan de instelling bezorgd voor eventuele opmerkingen en bezwaren. Bij e-mail van 21 mei 2013 heeft de instelling van de gelegenheid gebruik gemaakt om te reageren. Dit heeft geleid tot een tekstuele aanpassing.

Pagina 8 van 8 **Bijlage 1 – Gegevens opleiding**

– naam instelling	Vrije Universiteit Brussel
– adres instelling:	Pleinlaan 2 B-1050 BRUSSEL BELGIË
– aard instelling	ambtshalve geregistreerd
– graad, kwalificatie, specificatie	Master of Arts in de geschiedenis
– studieomvang	60 studiepunten
– opleidingsvarianten	
afstudeerrichtingen:	nvt
studietraject voor werkstudenten:	ja
– vestiging opleiding	Brussel
– onderwijstaal	Nederlands
– studiegebied	geschiedenis
– bijkomende titel	geen